

Samuel Beckett

Chiều Tà

Bản dịch của Hoàng Ngọc-Tuấn

Ông được phát hiện đang nằm trên mặt đất. Không ai nhớ ông. Không ai tìm kiếm ông. Một bà già phát hiện ông. Nói bằng quơ là thế. Chuyện này xảy ra cách đây quá lâu rồi. Bà đang đi lang thang tìm hoa dại. Chỉ hoa vàng thôi. Không nhìn thấy nhưng khi lang thang thì bà vấp vào ông đang nằm ở đó. Ông nằm úp mặt xuống và hai cánh tay dang ra. Ông mặc một áo choàng dày bất kể thời tiết lúc ấy trong năm. Khuất sau thân hình bà là một dây nút dài được cài dọc từ trên xuống dưới. Những chiếc nút đủ hình thể và đủ cỡ khác nhau. Đứng thẳng người bộ váy vẫn dài quét đất. Trông như váy và mặt đất dính liền nhau. Gần đầu ông có một chiếc mũ nằm lẩn lóc trên mặt đất. Cả vành và chóp mũ đều chạm đất. Ông nằm như khuất hẳn trong tấm áo choàng màu lục nhạt. Nếu đứng từ xa đôi mắt tìm chỉ thấy có cái đầu tóc trắng. Phải chăng trước kia bà đã thấy ông đâu đó? Thấy ông đi đứng đâu đó? Không phải thoáng qua quá nhanh. Bà mặc toàn màu đen. Riềm chiếc váy đen dài của bà kéo lê trong cỏ. Ngày đã tàn. Nếu lúc này bà đi về phương đông thì cái bóng của bà đi trước. Một cái bóng đen dài. Lúc ấy là mùa cừu đẻ. Nhưng chẳng có cừu. Bà không thể thấy con cừu nào cả. Nếu có một người thứ ba tình cờ đi về hướng đó thì y chỉ thấy có hai hình hài ấy. Hình hài đầu tiên là của bà già đang đứng. Rồi đến gần thì thấy cái hình hài đang nằm trên mặt đất. Dường như dính liền với nhau. Những cánh đồng bỏ hoang. Bà già mặc toàn màu đen đứng bất động. Cái thân xác bất động trên mặt đất. Màu vàng ở đầu cánh tay đen. Mớ tóc trắng trong cỏ. Phương đông đang chìm vào đêm tối. Không quá nhanh. Thời tiết ấy. Bầu trời u ám suốt ban ngày cho đến chiều hôm. Ở hướng tây-tây-bắc ánh dương rất cuộc cũng sáng hừng lên cuối chân trời. Mưa? Vài giọt nếu bạn muốn. Vài giọt vào buổi sáng nếu bạn muốn. Lúc này là để kết thúc. Chuyện ấy đã xảy ra cách đây quá lâu. Giam mình trong nhà suốt ngày bà ra ngoài với ánh mặt trời. Bà vội vã băng qua những cánh đồng. Ngạc nhiên vì không thấy ai trên đường đi bà hăm hở bước lang thang tìm những cánh hoa dại. Nao nức thấy đêm đang đến. Bà ngạc nhiên nhận ra sự vắng mặt của đàn cừu đông đúc vào lúc này trong năm. Bà đang mặc bộ y phục đen bà đã mặc từ khi trở thành goá phụ ở tuổi đương xuân. Để thay hoa trên mộ bà đi lang thang tìm những loài hoa ngày trước ông yêu thích. Nhưng cần nhặt những cánh hoa vàng thì lại chẳng thấy đâu. Chỉ có vài ba cánh lác đác. Đây là điều ngạc nhiên thứ ba kể từ lúc bà rời nhà. Bởi mọi năm chúng vẫn mọc xum xuê ở đây vào mùa này. Người bạn cố tri là cái bóng của bà làm bà khó chịu. Thật khó chịu nên bà xoay về hướng mặt trời. Bất kỳ cánh hoa nào ngoài lối đi của bà thì bà quơ ngang tay để hái. Bà mong ánh chiều tắt hẳn để bà lại được tự do lang thang trong khoảng tối chạng vạng dài lâu. Tiếng lào xào quen thuộc của tấm váy đen dài chạm vào cỏ làm bà bức dọc thêm. Bà bước đi với đôi mắt khép hờ như tránh tia nắng chói. Có lẽ bà tự nhủ một buổi chiều tà tháng Ba hay tháng Tư thế này thật là quá lạ lùng. Không một ai quanh đây. Không một con cừu. Hiếm hoi một cánh hoa dại. Cái bóng và tiếng lào xào phiền nhiễu. Và tốt cùng sự kinh ngạc là khi bàn chân bà vấp vào một thi thể. Ngẫu nhiên. Không ai nhớ ông. Không ai tìm kiếm ông. Màu đen và màu lục của hai bộ y phục giờ đây đang chạm vào nhau. Kề bên mái đầu trắng là màu vàng của vài cánh hoa đã hái. Khuôn mặt già nua trong tia nắng hừng. Một tư thế tịnh vị ¹ sinh động nếu bạn muốn. Theo cách riêng của nó. Từ lúc này trở đi tất cả đều im lặng. Im lặng cho đến chừng nào bà không thể rời bước. Mặt trời rất cuộc cũng tan biến cùng với mọi cái bóng. Mọi cái bóng nơi này. Khoảng tối chạng vạng chậm rãi trôi qua. Đêm không trăng sao. Tất cả dường như dính liền nhau. Nhưng không còn gì nữa.

Nguyên tác: "One Evening", trong Samuel Beckett, *The Complete Short Prose, 1929-1989* [S. E. Gontarski, ed.] (New York: Grove Press, 1997), 253-254.

¹ Tư thế tịnh vị (tableau): tư thế bất động trong kịch, khi các diễn viên ngưng mọi động tác trong một khoảnh khắc, và giữ im lặng như một bức tranh.